

УДК 7.021.5

Олена ЯКИМЧУК,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри дизайну
Херсонського національного
технічного університету

Олександра КУЧЕРУК,
магістрант кафедри дизайну
Херсонського національного технічного університету

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ АНАЛІЗУ ТЕКСТИЛЬНИХ ДЕКОРАТИВНИХ ФАКТУР У ЖІНОЧНОМУ ОДЯЗІ

Якимчук О., Кучерук О. Формування концепції аналізу текстильних декоративних фактур у жіночому одязі.

Стаття присвячена проблематиці аналізу масивної інформаційної бази моделей одягу в проектуванні жіночого образу із застосуванням текстильних декоративно-фактурних композицій. Акцентовано увагу на актуальності використання жіночних образів у костюмі на прикладі показів от кутюр. Сформовано предметне поле дослідження в межах термінів «фактура», «жіночність», «асоціації». Подано концепцію аналізу текстильних декоративних фактур з акцентом на орнаментально-інспіративний мотив у контексті жіночності образу. Дана концепція базується на розгляді основних чотирьох характеристик фактур: мотив, характер поверхні, структурна організація, техніка виконання. Основна ідея побудована на дослідженні асоціацій, які виникають при згадуванні інспірації – жіночність.

Ключові слова: фактура, жіночність, одяг, жіночий образ, концепція, аналіз, мотив, асоціації.

Yakymchuk E., Kucheruk A. The formation of the concept of textile decorative texture analysis in women's clothing.

In article describes analysis of the problems massive information base on model clothes in designing the female image using textile decorative-textural compositions. Attention is accented on actuality of the use women images in suits as an example indicative haute couture. Formed subject field of research within the terms «texture», «feminine», «association». Posted analysis concept of decorative textile textures with emphasis on ornamental-inspired motif in the context of feminine image. This concept is based on a consideration of the four main characteristics of textures: motif, character of surface, structural organization, execution technique. The basic idea is based on research associations which arise at the mention of inspiration – femininity.

Key words: texture, femininity, clothes, women's image, concept, analysis, motif, associations.

Якимчук Е., Кучерук А. Формирование концепции анализа текстильных декоративных фактур в женской одежде.

Статья посвящена проблематике анализа массивной информационной базы моделей одежды в проектировании женственного образа с применением текстильных декоративных композиций. Внимание акцентировано на актуальности использования женственных образов в костюме на примере показов от кутюр. Сформировано предметное поле исследования в рамках терминов «фактура», «женственность», «ассоциации». Подана концепция анализа концепта текстильных декоративных фактур с акцентом на орнаментально-инспиративный мотив в контексте женственного образа. Данная концепция базируется на рассмотрении четырех основных характеристик фактур: мотив, характер поверхности, структурная организация, техника изготовления. Основная идея построена на исследовании ассоциаций, которые возникают при упоминании инспирации – женственность.

Ключевые слова: фактура, женственность, одежда, женственный образ, концепция, анализ, мотив, ассоциации.

Постановка проблеми. Жіночність та вишуканість завжди приваблювали і викликали захоплення глядача. Але останнім часом відбулася деяка деформація смаків і вподобань споживачів продуктів дизайну. Незважаючи на це, ілюстрацією актуальності дослідження жіночних аспектів формування костюма є щорічні демонстрації моделей от кутюр. Саме в даній сфері кутюр'є представляють свої творіння, які в переважній більшості мають жіночний характер. Про це свідчить їх захоплення святковими ансамблями, основними компонентами яких є розкішні сукні, спідниці та декоративні текстильні фактури. Моделі, продемонстровані на тижнях високої моди – це витвори мистецтва [1, с. 49; 2, с. 20]. Тенденції показів от кутюр стають потенційними

інспіраціями для подальших розробок ліній прет-а-порте та одягу масового виробництва. Виготовлення одягу для пересічного носія потребує мобільності проектного процесу, одним із етапів якого є аналіз аналогового середовища, тобто моделей, які формують жіночний образ їх носія. Тому розробка рекомендацій аналітичного характеру в даному аспекті належить до актуальної проблематики мистецтвознавства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З метою формування предметного поля та термінологічного апарату подальшого дослідження, здійснено базисний розгляд понять «фактура», «жіночність» та «асоціації» в сферах дизайну костюма, психології, естетики, філології та філософії (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз тлумачення термінів «фактура», «жіночність» та «асоціації»

Термін / джерело	Характеристика, якість			
Фактура	Характер (будова) поверхні	Засіб художньої виразності	Сприйняття форми предмету	Засіб формування художнього образу
Андросова Е.М. [3, с. 53]			+	+
Козлова Т.В. [4, с. 186]		+	+	
Черемних А.І. [5, с. 53]	+			
Берднік Т.О., Неклюдова Т.П. [6, с. 88]	+			
Єрмілова В.В., Єрмілова Д.Ю. [7, с. 103]	+			+
Ніколаєва Т.В. [8, с. 74]	+			
Горіна Г. С. [9, с. 163]	+	+		
Тухбатуліна Л.М. [10, с. 128]	+			
Пармон Ф.Н. [11, с. 222]	+			
Жіночність	Біологічні аспекти	Соціальні аспекти	Культурні аспекти	Духовні аспекти
Клецина І.С. [12, с. 13]	+	+	+	+
Хелен Анделін [13, с. 192]	+	+		
Бетті Фрідан [14, с. 173]		+	+	
П'єр Лассаль [15, с. 30]				+
Асоціації	Властивість людського мислення	Зв'язок між уявленнями	Ознака homo sapiens	Засіб формування художнього образу
Мамчич О.С., Гаркін П.В. [16, с. 39]		+		
Винославська О.В. [17, с. 33]		+		
Левчук Л.Т., Кучерук Д.Ю., Панченко В.І. [18, с. 192]		+		+
Сохань Г.С. [19, с. 15]	+	+		+
Максименко С.Д. [20, с. 12]	+	+	+	+

У результаті аналізу, можна зробити висновок про те, що фактура – це зовнішній прояв поверхні матеріалу, вона створює зовнішній вигляд виробу і визначає його зоровий образ; жіночність – «ніжна» і «м'яка» якість, що проявляється в зовнішності, манері, поведінці і природі жінки, яка відрізняє її від чоловіків, характеризується високими культурними, моральними та духовними принципами; асоціації є зв'язком між уявленнями, які викликають інші уявлення, і відповідають природі формування художнього образу. [21, с. 118, 119].

Мета та завдання дослідження.

Метою дослідження є розробка концепції аналізу декоративних текстильних фактур з акцентом на орнаментально-інспіративний мотив в контексті жіночності образу.

Виклад основного матеріалу. При формуванні жіночного образу більшість дизайнерів користуються асоціативно-образним методом проектування, який є комплексним синтезованим продуктом решти проектних методів. В основі даного методу лежить використання прямих та непрямих асоціацій з інспірацією (в нашому випадку – неформальне поняття «жіночність»). Механізмом, що дозволяє дизайнеру висловити свій душевний стан за допомогою композиційного рішення, а глядачеві – розшифрувати задум, дивлячись на костюм, є асоціації. Асоціації – це з'єднуюча ланка між композиційними засобами та інспірацією. Тобто за рахунок них інспірація виражається через композиційний інструментарій, відбувається процес формотворення бажаного образу.

Тому для мобільності процесу проектування костюма доцільно визначити основні характеристики декоративних текстильних фактур в контексті асоціацій з жіночним образом, тобто виконати типізацію декоративних текстильних фактур за формальними ознаками.

Найголовнішим атрибутом, який допомагає розкрити емоційну виразність жіночного образу з позицій декоративно-фактурного устрою форми костюма, є мотив. Саме він дозволяє втілити мрійливі, поетичні, ніжновитончені настрої в

характері композиції декоративної текстильної фактури. Мотив візуалізує художню форму інспірації, яка підкреслює внутрішню значимість образу.

Основною із характеристик фактури є характер поверхні матеріалу. Це просторово-об'ємний компонент, що дозволяє яскравіше виразити енергію форми при її моделюванні.

Особливо виразною характеристикою фактури, якою не слід нехтувати при побудові просторової композиції, є структурна організація форми. Вона дозволяє підкреслити співочий ритм жіночного образу, виразити ясне відчуття масштабу та досконалість пропорцій вхідних елементів композиційної структури декоративного оздоблення текстильного полотна.

Декоративний розмах та виразність текстильної фактури при пластично-об'ємному вирішенні форми досягається за рахунок коректного вибору технології виготовлення (оздоблення) матеріалу. Ключовим фактором при цьому є комплексне врахування особливостей вищезазначених характеристик декоративної фактури та характеру інспірації.

Для посилення сприйняття образу фактуру можна розглядати в тандемі з колористичним вирішенням форми, оскільки вони знаходяться у тісній взаємодії і є невід'ємними складовими однієї композиційної структури.

Враховуючи окреслені характеристики, запропоновано концепцію аналізу декоративних текстильних фактур з акцентом на орнаментально-інспіративний мотив в контексті жіночності образу.

Дані фактури пропонується аналізувати за наступними ознаками:

- *мотив (рослинний, геометричний, теоморфний або антропоморфний, зооморфний, комбінований)* [22, с. 86]. Враховуючи особливості характеру жіночного образу, пропонується розглядати квіткові або листяні рослинні мотиви. Геометричний – з неагресивною пластикою форм базових фігур (криві, дуги, кола, комбінація їх з прямими, пунктирними, не ламаними, лініями). Зооморфний мотив можна віднести до характерного для

жіночого образу, якщо він ілюструє тендітних представників фауни з м'яким дружнім характером, наприклад, метеликів, пташок тощо). Здебільшого мотивам, які асоціюються з жіночністю, притаманна криволінійна або комбінована пластика. Але можливі варіанти комбінації прямолінійної або ламаної геометричної пластики в поєднанні з технікою виконання текстильної фактури або колористикою, які в своїй домінуючій позиції більш ототожнюються з жіночним звучанням образу. Рекомендованим може бути і комбінований мотив, якщо він враховує вищезазначені аспекти.

- *характер поверхні (гладкий, рельєфний, барельєфний, ажурний)*. Гладкий характер поверхні декоративних текстильних фактур досягається за рахунок ткацтва та опоряджувальних операцій текстильних матеріалів (фарбування, друк тощо).

Рельєфний характер поверхні фактури досягається застосуванням об'ємних вишивок (стрічками, шнурами, тасьмою, об'ємними нитками та вузликовими техніками, камінням, бісером, бусинами та пайетками), аплікацією текстильними матеріалами та стразами, буфами, модулями оригамі, в'язанням, плетінням, макраме, бахромою, синеллю, об'ємним печворком.

Барельєфний характер поверхні досягається вистьобуванням та тисненням, видавлюванням, плавленням.

Ажурний характер поверхні досягається в техніках витинанки, мережива, в'язання, плетіння, гільйоширування, мережки.

- *структурна організація форми (сітчаста, лінійна, композиційно-замкнена)*. Композиційно-замкнена структура фактурної текстильної поверхні може бути організована вписуванням фактури в прості геометричні фігури або в деталі одягу складної конфігурації. При цьому композиція мотиву будується асиметрично (врівноважено, неуврівноважено) або симетрично (з дзеркальною, центральною, зсунутою віссю симетрії).

- *техніка виконання*. Технології виготовлення декоративних текстильних фактур детально перераховані в пункті «характер поверхні».

- *колористика (ахроматична, монохромна, поліхромна)*.

Для наочного представлення результатів дослідження розроблено спрощену візуалізаційну схему, що ілюструє концепцію аналізу декоративних текстильних фактур з акцентом на орнаментально-інспіративний мотив в контексті жіночності образу (рис.1).

Висновок. Розроблена концепція аналізу декоративних текстильних фактур з акцентом на орнаментально-інспіративний мотив, яка базується на розгляді основних їх характеристик в контексті асоціацій з жіночним образом. Запропонована концепція може бути застосована при проектному пошуку базових форм жіночого костюма для значних інформаційних масивів моделей-аналогів та прототипів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Высокая мода: Создай свой образ / [М. Шинкарук и др.] ; под общ. ред. Шинкарука М. – К. : Букер и Букер, 2011. 184 с.
2. Володина С. На высоте. Десять самых престижных домов высокой моды / С. Володина // Fashion Бизнес. – М. – 2006. – №1. – 20 – 27.
3. Андросова Э.М. Основы художественного проектирования костюма: Учебное пособие. / Э.М. Андросова. – Челябинск: Медиа-Принт, 2004. –184 с.
4. Козлова Т.В. Стиль в костюме XX века.: учеб. пособие для вузов / Т.В. Козлова. – М. : МГТУ им. Косыгина А.Н., – 2003. – 160 с.
5. Черемных А. И. Основы художественного проектирования одежды. / А. И. Черемных – М.: Легкая индустрия, 1968. – 220 с.
6. Бердник Т.О. Дизайн костюма / Т.О. Бердник, Т.П. Неклюдова. – Ростов н / Д. : Феникс, 2000. – 448 с.

Рис.1. Візуалізаційна схема концепції аналізу декоративних текстильних фактур в контексті жіночності образу: А – ажурний, Б – барельєфний, Р – рельєфний, Г – гладкий характер поверхні; Л – лінійна, С – сітчаста, К/З – композиційно-замкнена структурна організація

7. Ермилова В.В. Моделирование и художественное оформление одежды: Учебное пособие для студ. / В.В. Ермилова, Д.Ю. Ермилова. – М.: Мастерство; Академия; Высшая школа, 2001. – 180 с.
8. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма: Навчальний посібник / Т.В. Ніколаєва – К.: Арістей, 2005. – 224 с.
9. Горина Г.С. Моделирование формы одежды / Г.С. Горина – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1981. – 184 с.
10. Тухбатуллина Л.М. Проектирование костюма / Л.М. Тухбатуллина, Л.А. Сафина, В.В. Хамматова. – Ростов н/Дону: Феникс, 2007. – 283 с.
11. Пармон Ф.Н. Композиция костюма: Учебник для вузов. / Ф.Н. Пармон – М.: Легпромбытиздат, 1997 – 318 с.

12. Клецина И.С. Психология гендерных отношений : автореф. дис. на соискание науч. степени доктора психологических наук : спец. 19.00.05 –«социальная психология (психологические науки)» / И.С. Клецина. – С. П.-б., 2014. – 39 с.
13. Анделин Хелен. Очарование женственности / Х. Анделин – М.: Христианская Миссия, 2011. – 104 с.
14. Фридан Бетти. Загадка женственности / Б. Фридан М.: Прогресс. Литера. – 1994. – 318 с.
15. Лассаль Пьер. Грааль и вечная женственность / П. Лассаль. – С.П.-б. : Деметра, 2009. – 155с.
16. Мамчич О.С. Візуалізація образу та проектування костюма в різних художніх системах: Навчальний посібник для студентів / О.С. Мамчич, П.В. Гаркін. – К: КНУТД, 2010. – 72с.
17. Винославська О.В. Психологія: Навчальний посібник / О.В. Винославська. – К: Фірма «Інкос», 2005. – 351 с.
18. Эстетика: Підручник / Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерук, В.І.Панченко. – [За заг. ред. Л.Т.Левчук]. – К.: Вища шк., 2000. – 399 с.
19. Сохань Г. Специфіка «асоціативної композиції» Михайла Коцюбинського (на прикладі етюдів «Невідомий») // Українознавчі студії. – Івано-Франківськ: Ін-т українознавства при Прикарпатському нац. ун-ті ім. В. Стефаника, 2005-2006. – № 6-7. – С. 252-262.
20. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навч. Посібник / В.О. Соловієнко, С.Д. Максименко – К. : МАУП, 2000. – 256 с.
21. Кучерук О. Фактура як складова жіночного образу костюма / О. Кучерук, О.В. Якимчук / Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції: «Сучасне мистецтво: практика та наукові пошуки». – Харків: ХДАДМ, 2015. – С. 117-119.
22. Кучерук О.В. Виявлення характеру жіночності в текстильних фактурних композиціях з квітковими мотивами / О.В. Кучерук, О.В. Якимчук / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан легкої і текстильної промисловості: інновації, ефективність, екологічність» – Херсон:ХНТУ, 2015. – С. 85-86.

Надійшла до редакції 1.10.2015